

Skolevæsen, maa den ogsaa gøre Regning paa, at Staten ganske anderledes faar Til-lyst med og Indflydelse paa dens Skolevæsen, end den har nu, idet Kjøbenhavns Skolevæsen jo er ordnet ganske uafhængigt af det øvrige Skolevæsen her i Landet. Dernæst bemærkede ogsaa det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds, at naar man skulde gaa til et saa højt Bidrag til Almue-skolevæsenet paa Landet som det, her er foreslaaet, burde Staten have mere Indflydelse ude paa Landet paa Almue-skolevæsenets Ordning. Jeg tror, at dette ogsaa er et sejt Synspunkt at gaa ud fra. Sagen er den, at Staten har til visse ingen ringe Indflydelse paa Almue-skolevæsenets Ordning ude paa Landet. Jeg tror ogsaa, at de aller-fleste Landboere ville være enige med mig i, at Staten i Virkeligheden endogsaa har mere Indflydelse herpaa, end den burde have, medens Kommunens Indflydelse er altfor ringe. Det er jo en Kendsgerning, at saaledes som Skolevæsenet er ordnet paa Landet nu, er det Kommunerne, der ere for-pligtede til at bygge Skolerne, men de have saa godt som ingen Raadighed over deres Brug. Kommunerne ere desuden forpligtede til at holde Skolerne med det fornødne Materiel, og i den Henseende har Staten ikke været om over at gribe ind. Det er saaledes kun ganske faa Aar siden, at Ministeriet paabød en anden Retskrivning, og i den Anledning maatte Kommunerne koste mindst 200,000 Kroner paa ny Læseböger. Da de saa havde anskaffet disse Læseböger trindt om i Landets Stoler, kom der et Cir-kulære fra Ministeriet om, at det ikke skulde tages saa nøje med denne ny Retskrivning, man kunde godt tillade sig visse Friheder paa dette Omraade. For et saadant Paabuds Skyld maatte Kommunekasserne altsaa bløde med mindst 200,000 Kroner. Jeg siger derfor, at Staten har til visse ingen ringe Indflydelse paa Almue-skolevæsenets Ordning her i Landet. Nu sagde det ærede Medlem: Jamen naar Statskassen skulde give et saa stort Tilskud til Lærerlønningerne, maatte Staten have Indflydelse navnlig paa Kaldelsesmaaden. Det tror jeg ikke var heldigt, og jeg tror, at navnlig paa dette Punkt ville Kommunerne meget stærkt modsætte sig, at Staten faar nogen som helst Indflydelse, og det bør de efter min Mening ogsaa. Sagen er den, at den Kaldelsesmaade, som nu er brugelig, ved hvilken Kommunerne gennem Sogneraadene have Indflydelse paa, hvem der bliver ansat, er fuldt ud berettiget over for Befolkningen. Det er en af de naturlige Ting, synes jeg, at de Forældre, som jende deres Børn i en Skole, ogsaa saa

Indflydelse paa, hvem der skal undervise dem. I den Henseende føler jeg mig overbevist om, at Kommunerne ikke ville give slip paa den Rettighed, de have, og det bør de heller ikke. Og naar man vil se hen til selve Lærerstandens Vilkaar, vil jeg sige, at den ogsaa er tjent med den nuværende Kaldelsesmaade. Det, som nu trykker Lærers-tanden, er ikke Kaldelsesmaaden, det er meget snarere den nuværende Lønningsmaade. Naar man kommer bort fra den nuværende Løn-ningsmaade og ind paa en bedre Ansettelse af Embedets Størrelse og Alderstilletag o. besl., vil den nuværende Kaldelsesmaade ikke, saa vidt jeg kan stønne, være trykkende for Lærerne. Alle disse Grunde, som det ærede Medlem fra Kjøbenhavns 4de Valgkreds fremsførte, synes mig slet ikke at være Grunde, som kunne tale imod den Forhøjelse af Lønnings-tilslaget, som her er foreslaaet. Denne For-højelse er i og for sig noksom begrundet deri, at Lærerebedernes Antal er tiltaget betydeligt, og deri, at Lønningerne ved Tidernes Ugunst ere sunkne Aar for Aar, saa at mange Lærere sidde meget smaate i det. Selv med disse Lønningsstilletag, som de have haft af Statsstilskuddet, maa man dog sige, at Lønningerne ere sunkne ned under, hvad de vare for Statsstilskuddet. Vi have fra vor Side derfor ogsaa hele Tiden været enige om, at der var god Grund til at for-høje Statsstilskuddet til Lærerlønninger. Vi vare i Udvalget enige om at kunne gaa med endogsaa til en Forhøjelse af 200,000 Kr., men da Kirkeministeren ikke syntes at være villig dertil, idet han fremhævede, at vi nu stod over for en ny Regulering af Embederne, og at Reguleringssummen ved den sikkert vilde synke og dermed flere Lærere komme med ind under Fordelingen af Tillægene, og at det derfor var naturligt at vente med Tillægene indtil næste Aar, og han desuden havde andre Grunde til at være noget uvil-lig over for den foreslaaede Lønningsfor-højelse paa 200,000 Kr., indvilligede man fra vor Side i, at Ordføreren maatte spørge Ministeren, om han da var villig til at gaa med til en Forhøjelse paa 100,000 Kr., for saa vilde vi nøjes dermed. Svaret paa denne Henvendelse løb paa, at Landstinget vilde gaa med til 100,000 Kr.s Forhøjelse, naar vi paa vor Side vilde gaa med til at forhøje Bidraget til Præstelønningerne af Stiftsmidlerne. Nu er der derimod at be-mærke, at Landstinget have vi ikke været med til at spørge. Naar Landstinget skal spørges, maa det sse ad konstitutionel Vej, fra Ting til Ting. For det andet vil jeg til selve Betingelsen bemærke, at de to Ting komme slet ikke hinanden ved. Lønningsstil-